

Huvudman

Sigtuna kommun
sigtuna.kommun@sigtuna.se

Beslut

Datum 2026-04-01
Dnr SI 2026:82
Sida **1 (7)**

Ärendet

Tillsyn av kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på grundläggande nivå, på Arlanda komvux i Sigtuna kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Sigtuna kommun att senast den **14 augusti 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande att utbildningen ska bedrivas kontinuerligt under hela året. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Sigtuna kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Sigtuna kommun ska vidta följande åtgärder

1. Se till att utbildningen bedrivs kontinuerligt under hela året och att det är elevernas behov och förutsättningar som är vägledande i fråga om hur utbildningen förläggs i tid. Detta innebär att eleverna ska kunna fortsätta sina studier i pågående kurs/kurser utan uppehåll även under sommarmånaderna. (2 kap 25 § förordningen om vuxenutbildning [2011:1108])

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser det förebyggande arbetet för att skapa trygghet, orienteringskurser samt utbildningens anpassning utifrån elevernas individuella utbildningsmål, behov och förutsättningar.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2026:82) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2026 inlett en tillsyn av kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på grundläggande nivå på Arlanda komvux i Sigtuna kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten följer gällande bestämmelser om att utbildningen ska bedrivas kontinuerligt under hela året, det förebyggande arbetet för att skapa trygghet, orienteringskurser samt utbildningens anpassning utifrån elevernas individuella utbildningsmål, behov och förutsättningar.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, studie- och yrkesvägledare och rektorn samt lektionsobservationer den 2–3 mars 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat rektorns beslut om orienteringskurs. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Kontinuerlig utbildning under hela året

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärarna och rektorn uppger att eleverna har fem veckors sommaruppehåll och att en delkurs som en elev har läst innan sommaruppehållet kan fortsätta efter sommaruppehållet. Rektorn berättar att eleverna är helt lediga under sommaruppehållet och inte har några krav på lärande. Lärarna berättar att vissa elever arbetar på daglig verksamhet under sommaren medan andra är helt lediga. En del elever har olika program på datorn som de kan arbeta med på loven, och lärarna uppger att de brukar peppa

eleverna att använda dem, men eleverna har inte några skoluppgifter de ska göra under sommarledigheten.

Elever som intervjuats av Skolinspektionens utredare uppger att det är bra med lov och skönt med ett längre lov på sommaren. Eleverna berättar att de får välja om de vill ha sportlov eller inte, men att de har sommarlov så som de hade när de gick i gymnasieskolan. Lärarna uppger att en del elever har längre sommarlov än fem veckor, upp till sju veckor, och att en del elever även vill ha andra lov som de är vana vid. Lärarna säger att de brukar fråga eleverna om de vill komma till skolan på exempelvis sportlovet och då samla de elever som önskar vara på plats. Lärarna betonar att eleverna ofta är hjärntrötta och att lov är viktiga för återhämtning. Eleverna har alltid haft lov och vill fortsätta med det, de är vanemänniskor och har stort behov av tydliga lovperioder. Det bästa vore om loven liknade dem på gymnasiet och grundskolan, uppger lärarna.

Rektorn uppger att sommarlovet tidigare var tio veckor, men att hen beslutade att korta ner det till fem veckor. Först ville rektorn förändra till tre veckors sommaruppehåll, men det fanns efterfrågan om ett längre lov hos eleverna. Rektorn uppger att hen inte kan säga att alla elever har behov av sommaruppehållet, men behov finns. På frågan om vilka behov det är som styr när det gäller sommaruppehåll svarar rektorn att personalen behöver semester. Hen beskriver också att utbildningen ska vara kontinuerlig och att hen kan tänka sig någon form av sommarskola i framtiden. Skolan erbjuder undervisning på andra lov, men få elever kommer då, berättar rektorn.

Av elevernas individuella studieplaner framgår att flera elever läser kurser och även delkurser som pågår över flera kalenderår.

Rättslig reglering

Vuxenutbildningen ska bedrivas kontinuerligt under hela året (2 kap. 25 § förordningen om vuxenutbildning).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att utbildningen inte bedrivs kontinuerligt under hela året. Av utredningen framgår att det inte bedrivs någon undervisning eller andra utbildningsinslag i pågående kurser under ett sommaruppehåll på fem veckor. Detta är ett förutbestämt upplägg som gäller för alla elever och eleverna är helt lediga under perioden samtidigt som lärarna har semester. Det framkommer att verksamheten under andra perioder under året såsom "sportlov" och "påsklov" bedriver utbildning för de elever som önskar det. Enligt rektorn och lärarna har dock eleverna generellt sett behov av sommarlov samtidigt som rektorn lyfter fram lärarnas behov av semester under sommaren.

Kommunal vuxenutbildning ska bedrivas kontinuerligt under året. Det innebär att utgångspunkten är att utbildningen inte ska delas in i traditionella terminer och att den ska bedrivas utan uppehåll för lov, om det inte är ett uppehåll som sker utifrån elevens behov och förutsättningar. Detta betyder att elever som önskar det ska kunna fortsätta sina studier i pågående kurser utan uppehåll även under sommarmånaderna. Mot bakgrund av att sommaruppehållet är på förhand bestämt, gäller för alla elever, sker med hänvisning till bland annat lärarnas behov av semester och utan att rektorn har tagit reda på elevernas behov av eventuellt uppehåll bedömer Skolinspektionen att detta uppehåll i utbildningen inte utgår från elevernas behov och förutsättningar.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Sigtuna kommuns verksamhet vid Arlanda komvux, anpassad utbildning på grundläggande nivå, uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att utbildningen bedrivs kontinuerligt under hela året. Det finns därför skäl att förelägga Sigtuna kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Det förebyggande arbetet för att skapa trygghet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever uppger att de är trygga på skolan, alla är vänner och snälla med varandra. Eleverna berättar att de får svara på frågor om hur de har det i skolan och att lärarna sedan pratar om svaren. Lärarna sitter med eleverna på rasterna och de frågar eleverna hur det går, till exempel om någon har retats.

Även lärarna, studie- och yrkesvägledaren och rektorn uppger att eleverna är trygga. Insatser för att skapa trygghet är bland annat att eleverna placeras i grupper där de känner sig trygga och att lärarna är med eleverna hela tiden. Det finns en bemannad reception och det behövs inpasseringskort för att ta sig in i skolan. Tydliga rutiner och samsyn i personalgruppen skapar förutsägbarhet för eleverna och bidrar också till trygghet.

Lärarna och rektorn berättar att skolan genomför en elevenkät en gång per år med frågor om bland annat trygghet. Enkäten görs under en hel vecka

där personal och elever pratar om trygghet och trivsel. Resultaten sammanställs och går igenom med eleverna. Resultaten skickas också till elevernas hemkommuner som en del av kvalitetsredovisningen.

Lärarna beskriver vidare att de arbetar dagligen med att visa eleverna hur man behandlar varandra. Lärarna arbetar med tydliga konsekvenser om en elev agerar felaktigt. Rektorn uppger att eleverna känner både andra elever och lärare väl, vilket gör att verksamheten kan hantera exempelvis sjukdom utan att eleverna blir otrygga.

Rättslig reglering

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet (5 kap 3 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Orienteringskurser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärarna och rektorn uppger att elever som kommer nya till skolan börjar med en orienteringskurs. Eleven får då prova att gå med olika elevgrupper utifrån vilka kurser eleven har sökt. Eleven följer undervisningen i de olika grupperna och lärarna kartlägger samtidigt elevens behov. Syftet är att se var eleven passar in socialt och kunskapsmässigt. Orienteringskursen är tre till fyra veckor och kan vid behov förlängas. Rektorn uppger att det är rektorn som beslutat att orienteringskursen ska användas för kartläggning.

Av orienteringskursens kod i elevers individuella studieplaner samt rektorns beslut om orienteringskurs framgår att syftet med orienteringskursen är att ge en introduktion till kurser inom olika kunskapsområden. Av rektorns beslut om orienteringskurs framgår dessutom att orienteringskursen ska ge eleven möjlighet att bekanta sig med innehåll och arbetssätt inom olika kurser, prova olika kunskapsområden innan val av inriktning, få en överblick över vad fortsatta studier innebär samt förbereda sig inför kommande utbildning. Orienteringskursen ska även säkerställa att eleven placeras i en undervisningsgrupp som är anpassad efter elevens behov, förutsättningar och kunskapsnivå.

Rättslig reglering

En orienteringskurs ska svara mot sådana behov som inte tillgodoses genom en nationell kurs eller ett ämne och ska ha ett eller flera av följande syften: medverka till väl underbyggda beslut om studie- eller yrkesval, ge ökade studietekniska färdigheter, vara en introduktion till kurser inom olika kunskapsområden, ge tillfälle till validering, ge modersmålsstöd eller studiehandledning på modersmål, ge stöd i form av yrkessvenska, ge grundläggande digital kompetens, ge grundläggande kunskaper om arbetsliv och arbetsmarknad i Sverige. En orienteringskurs får inte överstiga 200 verksamhetspoäng (2 kap. 6 § förordningen om vuxenutbildning).

Rektorn beslutar om vilka orienteringskurser som ska ges och hur många verksamhetspoäng varje sådan kurs ska omfatta (2 kap. 10 § förordningen om vuxenutbildning).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Utbildningens anpassning utifrån elevernas individuella utbildningsmål, behov och förutsättningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärarna och rektorn ger flera exempel på hur utbildningen anpassas utifrån elevernas utbildningsmål, behov och förutsättningar. En anpassning som sker är att eleven placeras i en undervisningsgrupp utifrån vad eleven vill läsa och där eleven känner sig trygg. Grupperna innehåller max åtta elever, ofta färre, för att ge lärarna förutsättningar att göra individuella anpassningar. I en undervisningsgrupp kan det finnas elever från både grundläggande och gymnasial nivå samt elever som läser ämnesområden respektive ämnen. Lärarna uppger att undervisningen är mycket individuell, eleverna kan arbeta med samma innehåll men på olika nivåer. Lärarna ger exempel på hur undervisningen anpassas; hjälp med igångsättning, prickar som eleverna kan forma bokstäver efter och anpassningar utifrån synnedsättningar. Rektorn uppger att lärarna anpassar undervisningen efter varje elevs behov. Anpassningar sker kontinuerligt eftersom samtliga elever har behov av stöd.

Av elevers individuella studieplaner framgår att kurser och delkursers längd varierar och justeras för enskilda elever.

Rättslig reglering

Utgångspunkten för utbildningen av en enskild elev ska vara elevens behov och förutsättningar (20 kap. 2 § skollagen).

En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att verksamhetens resurser ska fördelas lika mellan eleverna. Hänsyn ska tas till de enskilda elevernas olika förutsättningar, behov och kunskapsnivå. Det finns också olika vägar att nå målen. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför bör till exempel undervisning, vägledning eller validering utformas olika för olika elever (Lvux 12, 1 Likvärdig utbildning).

Det är vuxenutbildningens ansvar att varje elev i kommunal vuxenutbildning får stöd och undervisning utifrån sina individuella utbildningsmål, behov och förutsättningar. Läraren ska utgå från den enskilda elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande (Lvux 12, 2.1 Kunskaper).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Jessika Andersson

Beslutsfattare
Signerat av: Jessika Andersson

X Terje Holand

Föredragande
Signerat av: Terje Holand

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Mattias Ryd medverkat.